د پوهنې وزارت

اسلامي ښوونه او روزنه

دویم ټولګی

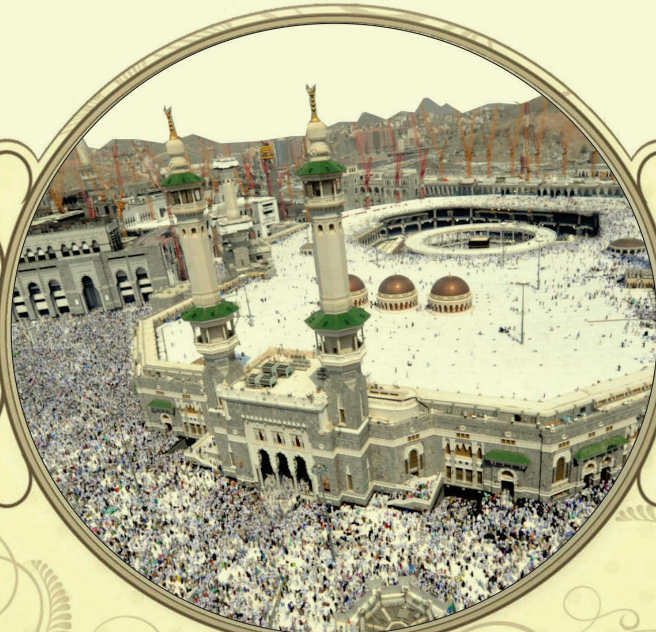

د چاپ کال: ۱۳۹۸ هـ . ش.

ملي سرود

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هیواد به تل ځلیږي
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مو دی رهبر

دا عزت د هر افغان دی
هر بچې یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه یان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زړه وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بسم الله الرحمن الرحیم

د پوهنې وزارت

اسلامي ښوونه او روزنه

دویم ټولگی

د چاپ کال : ۱۳۹۸ هـ . ش.

د کتاب ځانګړتیاوې

مضمون: اسلامي ښوونه او روزنه

مؤلفین: د تعلیمي نصاب د اسلامي ښوونې او روزنې د برخې د درسي کتابونو مؤلفین

اډیټ کوونکي: د پښتو ژبې د اډیټ دیپارتمنت غړي

ټولګی: دویم

د متن ژبه: پښتو

انکشاف ورکوونکی: د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تألیف لوی ریاست

خپروونکی: د پوهنې وزارت د اړیکو او عامه پوهاوي ریاست

د چاپ کال: ۱۳۹۸ هجري شمسي

د چاپ ځای: کابل

چاپخونه:

برېښنالیک پته: curriculum@moe.gov.af

د درسي کتابونو د چاپ، وېش او پلورلو حق د افغانستان اسلامي جمهوریت د پوهنې وزارت سره محفوظ دی. په بازار کې یې پلورل او پېرودل منع دي. له سرغړوونکو سره قانوني چلندکیږي.

د پوهنې د وزير پيغام

اقرأ باسم ربک

د لوی او بښونکي خدای ﷻ شکر په ځای کوو، چې موږ ته یې ژوند رابښلی، او د لوست او لیک له نعمت څخه یې برخمن کړي یو، او د الله تعالی پر وروستي پیغمبر محمد مصطفی ﷺ چې الهي لومړنی پیغام ورته (لوستل) و، درود وایو.

څرنګه چې ټولو ته ښکاره ده ۱۳۹۷ هجري لمریز کال د پوهنې د کال په نامه ونومول شو، له دې امله به د ګران هېواد ښوونیز نظام، د ژورو بدلونونو شاهد وي. ښوونکی، زده‌کوونکی، کتاب، ښوونځی، اداره او د والدینو شوراګانې د هېواد د پوهنیز نظام شپږګوني بنسټیز عناصر بلل کیږي، چې د هېواد د ښوونې او روزنې په پراختیا او پرمختیا کې مهم رول لري. په داسې مهم وخت کې د افغانستان د پوهنې وزارت د مشرتابه مقام، د هېواد په ښوونیز نظام کې د ودې او پراختیا په لور بنسټيزو بدلونونو ته ژمن دی.

له همدې امله د ښوونیز نصاب اصلاح او پراختیا، د پوهنې وزارت له مهمو لومړیتوبونو څخه دي. همدارنګه په ښوونځیو، مدرسو او ټولو دولتي او خصوصي ښوونیزو تأسیساتو کې، د درسي کتابونو محتوا، کیفیت او توزیع ته پاملرنه د پوهنې وزارت د چارو په سر کې ځای لري. موږ په دې باور یو، چې د باکیفیته درسي کتابونو له شتون پرته، د ښوونې او روزنې اساسي اهدافو ته رسېدلی نشو.

پورتنیو موخو ته د رسېدو او د اغېزناک ښوونیز نظام د رامنځته کولو لپاره، د راتلونکي نسل د روزونکو په توګه، د هېواد له ټولو زړه سواندو ښوونکو، استادانو او مسلکي مدیرانو څخه په درناوي هیله کوم، چې د هېواد بچیانو ته دې د درسي کتابونو په تدریس، او د محتوا په لېږدولو کې، هیڅ ډول هڅه او هاند ونه سپموي، او د یوه فعال او په دیني، ملي او انتقادي تفکر سمبال نسل په روزنه کې، زیار او کوښښ وکړي. هره ورځ د ژمنې په نوي کولو او د مسؤولیت په درک سره، په دې نیت لوست پیل کړي، چې د نن ورځې ګران زده‌کوونکي به سبا د یوه پرمختللي افغانستان معماران، او د ټولنې متمدن او ګټور اوسېدونکي وي.

همدا راز له خوږو زده کوونکو څخه، چې د هېواد ارزښتناکه پانګه ده، غوښتنه لرم، څو له هر فرصت څخه ګټه پورته کړي، او د زده کړې په پروسه کې د ځیرکو او فعالو ګډونوالو په توګه، او ښوونکو ته په درناوي سره، له تدریس څخه ښه او اغېزناکه استفاده وکړي.

په پای کې د ښوونې او روزنې له ټولو پوهانو او د ښوونیز نصاب له مسلکي همکارانو څخه، چې د دې کتاب په لیکلو او چمتو کولو کې یې نه ستړې کېدونکې هلې ځلې کړې دي، مننه کوم، او د لوی خدای ﷻ له دربار څخه دوی ته په دې سپیڅلې او انسان جوړوونکې هڅې کې بریا غواړم.

د معیاري او پرمختللي ښوونیز نظام او د داسې ودان افغانستان په هیله چې وګړي یې خپلواک، پوه او سوکاله وي.

د پوهنې وزير

دکتور محمد میرویس بلخي

فهرست

عنوانونه	مخونه
د اسلام بناوې	۱
د طيبې او شهادت کلمې	۳
د تمجيد کلمه (۱)	۵
د تمجيد کلمه (۲)	۷
د تمجيد کلمه (۳)	۹
د تمجيد کلمه	۱۱
په الله جَلَّ جَلَالُهُ ايمان	۱۳
په پرښتو ايمان	۱۵
په آسماني کتابونو ايمان	۱۷
په پيغمبرانو عَلَيْهِمُ السَّلَام ايمان	۱۹
په آخرت ايمان	۲۱
په تقدير (اندازه) ايمان	۲۳
په بيا را ژوندي کېدلو ايمان	۲۵
آمنت بالله	۲۷
قبر	۲۹
د لمانځه شرطونه	۳۱
د اوداسه فرضونه	۳۳
د اوداسه عملي طريقه	۳۵

عنوانونه	مخونه
لمونځ	۳۷
تسميع او تحميد	۳۹
التحيات	٤۱
درود او دعا	٤۲
د لمانځه د اداکولو عملي طريقه (۱)	٤۳
د لمانځه د اداکولو عملي طريقه (۲)	٤٥
د لمانځه د اداکولو طريقه (۱)	٤۷
د لمانځه د اداکولو طريقه (۲)	٤۹
پنځه فرض لمونځونه (۱)	٥۱
پنځه فرض لمونځونه (۲)	٥۳
د جماعت لمونځ	٥٥
رښتيا ويل	٥۷
د مور او پلار درناوی	٥۹
د ګاونډيو حقوق	٦۱
د مشرانو حقوق	٦۳
د جومات ادبونه	٦٥
د روغتيا ارزښت	٦۷
سوله	٦۹
د مسلمان خوی	۷۰

د اسلام بناوې

اسلام پنځه بناوې لري:

۱ – طیبه کلمه

۲– لمونځ

۳– روژه

۴– زکات

۵ – حج

فعالیت

زده کوونکي دې د اسلام د پنځو بناوو په هکله له یو بل څخه پوښتنې وکړي.

ارزونه

۱ - د اسلام څو بناوې دي؟

۲ - د اسلام دویمه بناء ووایئ؟

۳ - ترتیب یې کړئ:

- روژه- حج- کلمه- لمونځ- زکات

۱-......... ۲- .... ۳-......... ۴-......... ۵-.........

د طيبې او شهادت کلمې

۱ - طيبه کلمه:

لا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰه مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللّٰه

۲ - د شهادت کلمه:

اَشْهَدُ اَنْ لاَّ اِلٰهَ الاَّ اللّٰهُ وَ اَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

د کلمو تکرارول:

- اَشْهَدُ اَنْ لاَّ اِلٰهَ الاَّ اللّٰهُ.
- وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

فعالیت

زده کوونکي دې د طيبې او شهادت کلمې يو له بل څخه وپوښتي.

ارزونه

۱ - طيبه کلمه ووایئ.

۲ - د شهادت کلمه ووایئ.

۳ - بشپړ يې کړئ:

اَشْهَدُ اَنْ...............اِلاَّ اللّٰهُ ....مُحَمَّداً ....وَرَسُوْلُهُ.

د تمجید کلمه (۱)

سُبْحَانَ اللّٰه، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ، ...

فعالیت

زده کوونکي دې لوست ښوونکي پسې په لوړ غږ تکرار کړي او څو ځله دې ووايي.

ارزونه

۱ - د تمجید د کلمې لومړۍ برخه په لوړ غږ ووايئ.

۲ - د تمجید د کلمې لومړۍ برخه له یاده ووايئ .

د تمجید کلمه (۲)

وَلاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰه، وَاللّٰه اَکْبَرُ، ...

د کلمو تکرار:

- **وَلاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ**
- **واللّٰهُ اَکْبَرُ**

فعالیت

زده کوونکـي دې پـه بېلـو بېلو ډلو کې د لوسـت متن لـه یو بل څخه وپوښتي.

ارزونه

۱- د تمجید د کلمې دویمه برخه ووایئ.

۲- بشپړ یې کړئ.

«سُبْحَانَ اللّٰهِ................ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ»

۳- د تمجید د کلمې دویمه برخه له یاده ووایئ.

د تمجید کلمه (۳)

وَلا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ اِلا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ.

د کلمو تکرار:

- وَلاَ حَوْلَ
- وَلاَ قُوَّةَ
- اِلاَّ بِاللهِ
- الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ

فعالیت

زده کوونکي دې د تمجید کلمه په ډلییز ډول تکرار او له یو بل څخه وپوښتي.

ارزونه

بشپړ یې کړئ:

«سُبْحانَ الله................وَاللهُ اَکْبَرُ»

«وَلَاحَوْلَ............................»

د تمجید کلمه

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ اِلاَّ بِاللّٰهِ العَلِيِّ العَظِيمِ.

د کلمو تکرار:

- سُبْحَانَ اللّٰهِ
- وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ
- وَلاَ اِلٰهَ اِلاَّ اللّٰهُ
- واللّٰهُ اَكْبَرُ
- وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ
- اِلاَّ بِاللّٰهِ العَلِيِّ العَظِيمِ

فعالیت

زده کوونکي دې د تمجید کلمه په لوړ غږ ووايي او له یو بل څخه دې وپوښتي.

ارزونه

۱- د تمجید کلمه په لوړ غږ ولولئ.

۲- د تمجید کلمه له یاده ووایئ.

۳- بشپړ یې کړئ:

سُبْحَانَ اللّٰهِ........................ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ

وَلَاحَوْلَ..............الا................ العظیم.

اووم لوست

په الله ﷻ ایمان

آمنتُ بِاللّٰهِ....

معنا: په الله ﷻ ایمان لرم.

- باور لرم چې الله ﷻ یو دی.
- شریک او ساری نه لري.
- قادر او ځواکمن دی.
- د ټولو ځیزونو پیدا کوونکی دی.

فعالیت

زده کوونکي دې په ډلييز ډول لوست تکرار کړي.

ارزونه

۱ - «آمنتُ بِاللّٰهِ» معنا کړئ.

بشپړ یې کړئ:

۲ - باور لرو چې........ یوازنی ذات دی.

۳ - قادر او.............. دی.

۴ - شریک او......... نه لري.

اتم لوست

په پرښتو ایمان

...وَمَلاَئِکَتِهِ....

معنا: او د الله ﷻ په پرښتو ایمان لرم.

- باور لرو چې پرښتې د **الله** ﷻ **مخلوق** دي.
- د **نور څخه** پیدا شوې دي.
- د الله ﷻ له امر څخه سرغړونه نه کوي.

فعالیت

زده کوونکي دې لوست په خپلو منځو کې تکرار کړي.

ارزونه

۱ - وملائکته څه معنا لري؟

بشپړ یې کړئ:

۲ - پرښتې د........... مخلوق دي.

۳ - له................ پیدا شوې دي.

نهم لوست

په آسماني کتابونو ایمان

....وَكُتُبِهِ....

معنا: او د الله جل جلاله په کتابونو باندې ایمان لرم.

آسماني کتابونه حق دي.

آسماني کتابونه څلور دي:

۱ـ تورات: په موسی علیه السلام نازل شوی دی.

۲ـ زبور: په داود علیه السلام نازل شوی دی.

۳ـ انجیل: په عیسی علیه السلام نازل شوی دی.

۴ـ قرآن کریم: په حضرت محمد صلی الله علیه وسلم نازل شوی دی.

فعالیت

زده کوونکي دې د آسماني کتابونو په هکله له یو بل څخه پوښتنې وکړي.

ارزونه

۱- «وکتبه» وژباړئ.

۲– آسماني کتابونه څو دي؟ نومونه يې واخلئ.

۳- لاندې خالي ځایونه په مناسبو کلمو ډک کړئ:

- انجیل پر........ علیه السلام

- تورات پر........ علیه السلام

- زبور پر .... علیه السلام

- او...................... پر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم نازل شوی دی.

په پیغمبرانو ﷷ ایمان

وَرُسُلِهٖ....

ژباړه: او د الله جل جلاله په پیغمبرانو باندې ایمان لرم.

ټول پیغمبران حق دي.

د بشر د لارښوونې لپاره را استول شوي دي.

تر ټولو لومړنی پیغمبر آدم علیه السلام او وروستنی حضرت محمد ﷺ دی.

فعالیت

زده کوونکي دې د پیغمبرانو علیهم السلام په هکله یو له بل څخه پوښتنې وکړي.

ارزونه

۱- پیغمبران علیهم السلام د څه لپاره را استول شوي دي ؟

۲- لاندې تش ځایونه په مناسبو کلمو ډک کړئ:

- ټول پیغمبران علیهم السلام .... دي.

- تر ټولو لومړنی پیغمبر............. او وروستنی یې............. دی.

په آخرت ایمان

...وَالْيَوْمِ الآخِرِ...

ژباړه: او د آخرت په ورځ ایمان لرم.

ایمان لرو چې:

د آخرت ورځ **راتلونکې** ده.

د آخرت ورځ د **حساب** ورځ ده.

په آخرت کې هر چا ته د **ښه عمل بدل او سزا** ورکول کیږي.

فعالیت

زده کوونکي دې د لوست متن په لوړ غږ ووایي او د لوست په هکله دې یو له بل څخه پوښتنې وکړي.

ارزونه

۱- آخرت د څه شي ورځ ده ؟

بشپړ یې کړئ:

۲- د آخرت ورځ.......... ده.

۳- په آخرت کې هر چا ته د ....ورکول کیږي.

په تقدير ايمان

وَالْقَدْرِ خَيْرِهٖ وَشَرّهٖ مِن اللهِ تَعَالٰى...

ژباړه: او د خير او شر په تقدير چې د الله جل جلاله له لوري دی ايمان لرم.

د کلمو تکرار:

- **وَالْقَدرِ خَيرِهٖ**
- **وَشَرّهٖ**
- **مِن اللهِ تَعالٰى**

فعالیت

زده کوونکي دې د تقدیر خیر او شر په هکله یو له بل سره خبرې وکړي.

ارزونه

۱-خیر او شر د چا له لوري دی؟

بشپړ یې کړئ:

۱- والقدر..

۲- او د خیر ....له لوري دی ایمان لرم.

په بیا را ژوندي کېدلو ایمان

... وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ.

ژباړه: او له مرګه وروسته په بیا را ژوندي کېدو ایمان لرم.

ایمان لرو چې:

له مرګه وروسته ژوندي کېدل حق دي.

د آخرت ژوند د تل لپاره دی.

په حشر کې د انسانانو راټولېدل حق دي.

فعالیت

زده کوونکي دې د لوست په هکله له یو بل څخه پوښتنې وکړي.

ارزونه

۱- وَالبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ څه معنی لري ؟

۲- له مرګه وروسته ژوندي کېدل.................. دي.

۳- د آخرت ژوند څرنګه دی ؟

۴- د.................. راټولېدل حق دي.

آمنت بالله

آمَنْتُ بِاللهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَالْقَدْرِ خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ مِنَ اللهِ تعالىٰ والْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ.

د کلمو تکرار:

آمَنْتُ بِاللهِ

وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ

وَالْيَوْمِ الآخِرِ

وَالْقَدْرِ خَيْرِهٖ وَشَرِّهٖ مِنَ اللهِ تَعالىٰ

وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ.

فعالیت

زده کوونکي دې آمنت بالله په لوړ غږ تکرار او له یو بل څخه دې پوښتنې وکړي.

ارزونه

۱– آمَنْتُ بِاللّٰهِ ولولئ.

۲– آمَنْتُ بِاللّٰهِ له یاده ووایئ.

۳- بشپړ یې کړئ:

آمَنْتُ بِاللّٰهِ.................................. وَرُسُلِهِ

وَالْقَدْرِ.................................. تَعالٰی

پنځلسم لوست

قبر

په قبر کې له هر انسان څخه درې پوښتنې

کېږي:

- رب دې څوک دی؟
- دین دې څه دی؟
- پیغمبر دې څوک دی؟

فعالیت

زده کوونکي دې د ښوونکي په مرسته یادې پوښتنې په خپلو کې تکرار کړي.

ارزونه

۱- قبر څه دی؟

۲- په قبر کې کومې پوښتنې کیږي؟

د لمانځه شرطونه

د لمانځه شرطونه اته دي:

۱ـ د بدن پاکوالی.

۲ـ د جامو پاکوالی.

۳ـ د ځای پاکوالی .

۴ـ د وخت پېژندل .

۵ـ د عورت پټول.

۶ـ قبلې ته مخ کول.

۷ـ نیت کول.

۸ـ د تحریمه تکبیر ویل.

فعالیت

زده کوونکي دې په بیلابیلو ډلو کې د لمانځه د شرطونو په هکله یو له بل څخه پوښتنې وکړي.

ارزونه

۱- د لمانځه شرطونه څو دي؟

۲- د لمانځه شرطونه ووایئ.

د اوداسه فرضونه

د اوداسه فرضونه ځلور دي:

۱_ د ټول مخ مینځل.

۲_ د لاسونو مینځل
له څنګلو سره.

۳_ د سر د څلورمې برخې
مسح کول.

۴_ د پښو مینځل
له ښنګرو سره.

فعالیت

زده کوونکي دې د اوداسه فرضونه په عملي بڼه په ټولګي کې را په ګوته کړي.

ارزونه

۱- د اوداسه فرضونه څو دي ؟

۲- د اوداسه فرضونه ووایئ.

اتلسم لوست

د اوداسه عملي طریقه

فعالیت

۱ـ ښاغلی ښوونکی دې په زده کوونکو اودس وکړي.

۲ـ زده کوونکي دې د ښوونکي تر نظر او لارښوونو لاندې اودس وکړي.

لمونځ

۱ - نیت.

۲ - اللّٰهُ اَکْبَر.

۳ - سُبْحَانَکَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِکَ وَتَبَارَکَ اسْمُکَ وَتَعَالٰی جَدُّکَ وَلاَ اِلٰهَ غَیْرُکَ.

۴ - اَعُوْذُ بِاللهِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ.

٥– بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

٦–الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ (١) الرَّحْمٰــنِ الرَّحِيْمِ (٢)
مَالِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ (٣) إِيَّاکَ نَعْبُدُ وإِيَّاکَ نَسْتَعِيْنُ
(٤) اِهْدِنَــا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (٥) صِرَاطَ الَّذِيْنَ
أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ (٦) غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّيْنَ (٧)

٧– آمين

٨– قُلْ هُوَ اللهُ أَحَــدٌ (١) اللهُ الصَّمَدُ (٢) لَمْ يَلِدْ
وَلَمْ يُولَدْ (٣) وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ (٤)

شلم لوست

تسمیع او تحمید

اَللّٰهُ اَکْبَرْ

- سُبْحَانَ رَبِّیَ الْعَظِیْمِ (درې ځلې)
- سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ.
- رَبَّنَا وَلَکَ الْحَمْدُ.

اَللّٰهُ اَكْبَرْ

سُبْحَانَ رَبِّىَ الأَعْلٰى (دريِ خلي)

التَّحيات

التَّحِيَّاتُ لِلّٰهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلامُ عَلَيْنَا وَعَلٰى عِبَادِ اللّٰهِ الصَّالِحِيْنَ أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

درود او دعا

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلٰى إِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى آلِ إِبْرَاهِيْمَ إِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ.

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّعَلٰى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى إِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰى آلِ إِبْرَاهِيْمَ إِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ.

اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَّفِى الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَّقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ.

اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ.

درویشتم لوست

د لمانځه د ادا کولو

عملي طریقه (۱)

څلير ويشتم لوست

د لمانځه د ادا کولو

عملي طريقه (٢)

د لمانځه د ادا کولو

طریقه (۱)

زده کوونکي د دې لوست د متن په ویلو مکلف نه دي.

لومړی رکعت:

نیت، د لاسونو پورته کول، تحریمه تکبیر ویل، تر نامه لاندې د لاسونو تړل، د ثناء، تعوذ، بسم الله، د فاتحې سورت او د یوې بلې سورې قرائت کول.

د الله اکبر په ویلو رکوع ته ځو او د تسمیع او تحمید په ویلو بېرته ولاړېږو او د تکبیر په ویلو سره سجدې ته ځو، دوه سجدې کوو.

دویم رکعت:

دویم رکعت د لومړي رکعت په څیر دی، یوازې دومره توپیر لري چې په دویم رکعت کې ثناء او تعوذ نه ویل کېږي.

له سجدو کولو وروسته کښینو او تشهد «التحیات» وایو، که لمونځ دوه رکعتي و، ورپسې درود او دعا وایو او بیا ښي او کیڼ لور ته سلام اړوو.

فعالیت

زده کوونکي دې اودس وکړي او عملاً دوه رکعته لمونځ دې اداء کړي.

ارزونه

۱- د لمانځه د لومړي رکعت د ادا کولو طریقه ووایئ.

۲- د لمانځه د دویم رکعت د ادا کولو طریقه ووایئ.

۳- د لمانځه تسبیح ووایئ.

۴- التحیات ووایئ.

د لمانځه د ادا کولو طریقه (۲)

زده کوونکي د دې لوست د متن په ویلو مکلف نه دي.

دریم رکعت:

د دویم رکعت له تشهد ویلو وروسته د تکبیر په ویلو ولاړیږو، که رکعت تش و، یوازې بسم الله او د فاتحې سورت وایو.

او نور د لومړي او دویم رکعت په څیر ادا کیږي.

څلورم رکعت:

څلورم رکعت د دریم رکعت په څیر دی، خو له سجدو کولو وروسته کښېنو او تشهد «التحیات»، درود او دعا وایو وروسته بیا او کیڼ لوري ته سلام ګرځوو.

که رکعتونه ډک وو؛ نو د فاتحې په سورت پسې یو بل سورت هم وایو.

فعالیت

زده کوونکي دې د څلور رکعتي لمانځه په هکله په خپلو منځونو کې له یو بل څخه پوښتنې وکړي.

ارزونه

۱- د دریم رکعت د ادا کولو طریقه ووایئ.

۲- د څلورم رکعت د ادا کولو طریقه ووایئ.

۳- د سجدې تسبیحات ووایئ.

اووېشتم لوست

پنځه فرض لمونځونه (۱)

د سهار لمونځ
څلور رکعته

دوه رکعته سنت
ډک ډک

دوه رکعته فرض
ډک ډک

د ماسپښين لمونځ
لس رکعته

څلور رکعته سنت
ډک ډک ډک ډک

څلور رکعته فرض
ډک ډک تش تش

دوه رکعته سنت
ډک ډک

د مازديگر لمونځ
څلور رکعته فرض

ډک ډک تش تش

فعالیت

زده کوونکي دې د سهار او ماسپښین د لمونځونو د رکعتونو شمیر یو له بل څخه وپوښتي.

ارزونه

۱- د سهار لمونځ څو رکعته دی؟

۲- د ماسپښین لمونځ څو رکعته دی؟

۳- د ماسپښین لمونځ څو رکعته فرض او څو رکعته سنت دی؟

۴- د مازدیگر لمونځ څو رکعته دی؟

۵- د ماسپښین او مازدیگر لمونځونو تش رکعتونه ووایئ.

اته ویشتم لوست

پنځه فرض لمونځونه (۲)

د ماښام لمونځ
پنځه رکعته

- دری رکعته فرض
  - ډک
  - ډک
  - تش
- دوه رکعته سنت
  - ډک
  - ډک

د ماخوستن لمونځ
نهه رکعته

- څلور رکعته فرض
  - ډک
  - ډک
  - تش
  - تش
- دوه رکعته سنت
  - ډک
  - ډک
- دری رکعته وتر واجب
  - ډک
  - ډک
  - ډک

فعالیت

زده کوونکي دې د ماښام او ماخوستن د لمونځونو فرض او سنت رکعتونه له يو بل څخه وپوښتي.

ارزونه

۱ - د ماښام لمونځ څو رکعته دی ؟

۲ - د ماخوستن لمونځ څو رکعته دی ؟

۳ - د ماښام او ماخوستن لمونځونو تش رکعتونه ووایئ.

د جماعت لمونځ

په جماعت سره لمونځ کول سنت دي.

په جماعت سره لمونځ کول ډیر ثواب لري.

موږ په جماعت سره لمونځ کوو.

فعالیت

زده کوونکي دې د ښوونکي په مرسته عملاً په ټولګي کې د جماعت لمونځ تمثیل کړي.

ارزونه

بشپړ یې کړئ:

۱- په جماعت سره لمونځ.......... دي.

۲- په جماعت سره لمونځ.......... لري.

۳- مور په جماعت سره ....

رښتیا ویل

پیغمبر ﷺ فرمایلي دي:

ـ رښتیا وایئ.

ـ له دروغو ځانونه وژغورئ.

ځکه چې:

رښتیا ویل خلاصون او دروغ ویل هلاکت دی.[1]

۱- صحیح بخاری

فعالیت

زده کوونکي دې د رښتیا ویلو د ګټو او د دروغو ویلو د ضررونو په هکله له یو بل سره خبرې وکړي.

ارزونه

۱- حضرت محمد ﷺ د رښتیا ویلو په هکله څه فرمایلي دي؟

۲- د رښتیا ویلو ګټې ووایئ.

د مور او پلار درناوی

پیغمبر ﷺ فرمايي: «د مور او پلار سره نيكي او ښېګڼه تر ټولو غوره عمل دی». [1]

- موږ د خپل مور او پلار درناوی کوو.
- موږ د خپل مور او پلار خدمت کوو.
- موږ له خپل مور او پلار سره مینه لرو.

۱- بخاری او مسلم

فعالیت

زده کوونکي دې د مور او پلار د حقونو په هکله له یو بل سره خبرې وکړي.

ارزونه

۱- پیغمبر ﷺ د مور او پلار په هکله څه فرمایلي دي؟

۲- بشپړ یې کړئ:

- مور .... درناوی کوو.

- مور له .... مینه لرو.

دګاونډي حقوق

ګاونډی پر موږ حق لري.

موږ له ګاونډي سره مرسته کوو.

موږ د خپل ګاونډي درناوی کوو.

ګاونډي ته ضرر رسول ګناه ده.

فعالیت

زده کوونکي دې د ګاونډي د حقونو په هکله له یو بل سره خبرې وکړي.

ارزونه

لاندې جملې بشپړې کړئ:

۱- موږ له .... سره مرسته کوو.

۲- موږ د........................ درناوی کوو.

۳- ګاونډي .... ګناه ده.

د مشرانو حقوق

پيغمبر ﷺ فرمايلي دي:

«څوک چې زموږ د مشرانو درناوی نه کوي زموږ له ډلې څخه نه دی». [۱]

- موږ مشرانو ته سلام اچوو.
- موږ د مشرانو خبره منو.
- په کارونو کې له مشرانو سره مشوره کوو.

۱- (المعجم الكبير للطبرانی)

فعالیت

زده کوونکـي دې د مشـرانو د حقونـو پـه هکله له یو بل سـره خبرې وکړي.

ارزونه

لاندې جملې بشپړې کړئ:

۱- مور .... ته سلام ....

۲- مور .... خبره منو.

۳- مور له مشرانو .... کوو.

د جومات ادبونه

جومات د **عبادت** ځای دی.

- په اوداسه سره جومات ته داخلیږو.
- د ننوتلو په وخت کې دا دعا وایو:

«اللّٰهُمَّ افتَحْ لِیْ اَبْوَابَ رَحْمَتِکَ»

- لـه جومات څخه د وتلـو پر مهال دا دعا وایو

«اللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ مِنْ فَضْلِکَ»

- په جومات کې منډې وهل، خندل او لوبې کول ګناه ده.

فعالیت

زده کوونکـي دې د جومـات د ادبونـو پـه هکله له یو بل سـره خبرې وکړي.

ارزونه

۱ - جومات ته د ننوتلو پر وخت کومه دعا ویل کیږي؟

۲ - له جومات څخه د وتلو پر وخت کومه دعا ویل کیږي؟

د روغتیا ارزښت

پیغمبر ﷺ فرمایلي دي:

«نظافت د ایمان یوه برخه ده»[۱]

نظافت ته پاملرنه نه کول د ناروغیو لامل کېږي.

موږ باید خپل بدن او جامې پاک وساتو.

موږ خپل کور، جومات او ټولګی پاک ساتو.

۱- (صحیح مسلم)

فعالیت

زده کوونکي دې د روغتيا د ارزښت په هکله له يو بل سره خبرې وکړي.

ارزونه

۱ - پیغمبر ﷺ د نظافت په هکله څه فرمايلي دي ؟

۲ - بشپړ يې کړئ:

مور باید .... پاک وساتو.

مور خپل کور .... پاک ساتو.

سوله

اسلام د ورورګلوۍ دين دی.

اسلام موږ پخلاینې ته هڅوي.

الله ﷻ د سولې په هکله فرمايي: ﴿وَالصُّلْحُ خَيْرٌ﴾.

ژباړه: او سوله کول غوره دي.

موږ له هیچا سره شخړې او جګړې نه کوو.

فعالیت

زده کوونکي دې د سولې او پخلاینې په هکله په خپلو کې خبرې وکړي.

ارزونه

۱- الله ﷻ د سولې په هکله څه فرمایلي دي؟

۲- بشپړ يې کړئ:

- اسلام: د .... دين دی.
- موږ له هیچا سره .... نه کوو.

د مسلمان خوی

پیغمبر ﷺ فرمایلي دي:

«الله تعالی د بنده مرسته کوي، تر هغه پورې چې بنده دخپل وروړ مرسته کوي»[1].

- موږ له مسلمانانو سره ښه چلند کوو.

- موږ د کور په چارو کې مرسته کوو.

- موږ هیچا ته ضرر نه رسوو.

۱- رواه مسلم

فعالیت

زده کوونکي دې د یوه مسلمان د خوی په هکله په خپلو کې خبرې وکړي.

ارزونه

۱ - د یوه مسلمان د خوی په هکله خپل معلومات ووایئ.

۲ - بشپړ یې کړئ:

- موږ له مسلمانانو سره...........کوو.

- موږ د کور په .... کوو.

- موږ هیچا ته .... نه رسوو.